

Učebné osnovy – OBČIANSKA NÁUKA

Názov predmetu	Občianska náuka				
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť				
Stupeň vzdelania	ISCED 2				
Dátum poslednej zmeny	1. 9. 2021				
UO vypracovali	Mgr. Samuel Kusenda				
Časová dotácia					
Ročník	piaty	šiesty	siedmy	ôsmy	deviaty
Časový rozsah výučby / týž.	0	1	1	1	1
Časový rozsah výučby / roč.	0	33	33	33	33

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet prispieva k vytváraniu a rozvoju sociálneho a občianskeho vedomia žiakov. Prostredníctvom vymedzených pojmov a výkonov sprostredkuje potrebné vedomosti, zručnosti a nadobudnutie spôsobilostí, ktoré im umožnia orientovať sa v sociálnom prostredí a v bežných životných situáciách. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Vede ich k poznávaniu svojej rodiny, školy, obce, regiónu, Slovenska a Európskej únie. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva, umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti, ktorej jedným z dôležitých predpokladov je kritické myslenie.

Ciele predmetu

Žiaci:

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- realisticky sa spoznávajú, hodnotia seba samých,
- osvoja si pravidlá a normy spoločenského spolunažívania,
- uvedomujú si práva a povinnosti a primerane svoje práva obhajujú,
- preberajú zodpovednosť za vlastné názory, postoje a dôsledky konania,
- uznávajú základné princípy demokracie,

- budujú si tolerantný prístup k iným názorom, postojom, hodnotám a kultúram,
- učia sa aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti,
- získajú základné vedomosti o sociálnoekonomickom a právnom fungovaní spoločnosti.

OBČIANSKA NÁUKA 6. ročník				
Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
MOJA RODINA	Rodina Poslanie rodiny Funkcie rodiny	Vedieť: - určiť typy spoločenských rolí, v ktorých žije, uviesť typy spoločenských rolí, ktoré vo svojom živote zohráva/bude zohrávať, - vysvetliť pomocou príkladov päť základných funkcií rodiny, - charakterizovať základné znaky rodiny,	3	OSR
	Vzťahy v rodine	Vedieť: - porovnať rozdiely vo fungovaní harmonickej a rozvrátenej rodiny,	2	VMR
	Normy a pravidlá	- uviesť na príkladoch fungovanie pravidiel v rodine,	2	MUV
	Práva a povinnosti <i>Deti a rodičia</i>	- zostaviť rebríček práv a povinností detí v rodine - navrhnúť zoznam piatich práv a povinností rodičov v rodine,	2	
	Medzilidské vzťahy	- určiť vzťahy medzi členmi svojej rodiny,	2	
	Viacgeneračné spolunažívanie	- určiť vzťahy medzi členmi svojej širšej rodiny,	2	

	Príbuzní, priatelia, susedia	- uviesť na príkladoch fungovanie vzťahov medzi príbuznými, priateľmi, susedmi.	1	
MOJA TRIEDA MOJA ŠKOLA	Školská trieda	Vedieť: - vypracovať individuálny návrh práv a povinností žiaka v školskej triede/škole, - zdôvodniť vybrané práva a povinnosti žiaka zo školského poriadku,	2	OSR
	Triedna samospráva	- vysvetliť na príkladoch pozitívne a negatívne vzory pre život v triede/v škole,	2	MDV
	Školská samospráva	- zdôvodniť úlohu a význam fungovania žiackej školskej rady,	1	MUV
	Mimovyučovacia činnosť	- vytvoriť prehľad mimovyučovacej činnosti/aktivity v škole, obci a okolí.	2	
	Mimoškolská činnosť	- vytvoriť prehľad mimoškolskej činnosti/aktivity v škole, obci a okolí.	2	ENV
MOJA VLAST'	Občan	Vedieť: - zdôvodniť vlastnými slovami význam občianstva pre človeka,	1	OSR
	Obec	- vytvoriť na základe získaných informácií prezentáciu obce, mesta, regiónu,	2	MUV
	Región	- predstaviť činnosť vybraných významných osobností obce/regiónu - prezentovať pozitívne tradície svojho regiónu,	4	MDV
	Slovenská republika	- rozlíšiť na príkladoch štátne sviatky, dni pracovného pokoja a pamätné dni v SR,	1	
	Štátne symboly	- vysvetliť spôsoby používania štátnych	1	

		symbolov Slovenskej republiky,		
	Európska únia	- prezentovať vyhľadané základné informácie o vzniku, význame a základných inštitúciách EÚ.	1	

OBČIANSKA NÁUKA 7. ročník				
Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
	Úvodná hodina	Organizačné pokyny,zásady hodnotenia v predmete	1	
Postavenie jednotlivca v spoločnosti	<i>Osobnosť človeka,temperament</i>	Vedieť: - simulovať v rolových hrách rôzne typy osobnosti podľa temperamentu - rozpoznať prejavy kladných a záporných charakterových vlastností konkrétneho človeka	2	OSR
	Vlohy a schopnosti	Vie: -uviesť príklady vzájomnej súvislosti medzi talentom a vôľovými vlastnosťami ,	1	
	Učenie Štýly učenia	Vedieť - uviesť na príkladoch rôzne spôsoby učenia a vedieť ich porovnať	2	MUV
	Sociálne skupiny	Vie -zhodnotiť prínos spolupráce a súťaženía v sociálnej skupine -určiť postavenie jednotlivca v skupine	2	
	Socializácia jednotlivca Vzory a ideály	Vie -rozpoznať prejavy kladných a záporných charakterových vlastností	2	

		v skupine - vysvetliť na príkladoch pozitívne a negatívne vzory pre život v triede/v škole,/esej/		
	Sociálne vzťahy	- uviesť na príkladoch fungovanie vzťahov medzi príbuznými, priateľmi, susedmi.	1	
	Socialna komunikácia	Vedieť: -charakterizovať jednotlivé druhy komunikácie -ovládať zásady spoločenského styku -napísať formálny a neformálny list	2	OSR MDV MUV ENV
	Zdravý životný štýl Zvládanie stresu	Vie: -identifikovať jednotlivé životné štýly -zdôvodniť svoj výber vhodných a nevhodných spôsobov trávenia voľného času	2	
	Spoločnosť-vývojové stupne	Vie použiť informácie z dejepisu o vzniku a vývoji ľudskej spoločnosti a človeka. Pozná základné znaky ľudskej spoločnosti. Rozlišuje medzi vidieckou a mestskou komunitou.	1	
	Spoločenské skupiny	Vie - rozlíšiť základné rozvrstvenie ľudskej spoločnosti - rozlíšiť veľké spoločenské skupiny od malých. Vie vysvetliť význam príslušnosti k sociálnej skupine pre život jednotlivca	2	
	Štruktúra spoločnosti	Vedieť -analyzovať štruktúru spoločnosti podľa	1	

		veku, pohlavia, náboženstva, vzdelania a národnosti		
Sociálne vzťahy v spoločnosti	Svetové náboženstvá	Vie -rozpoznať hlavné svetové náboženstvá -chápe úlohy náboženstva v modernej spoločnosti. Vie - odlíšiť sekty od cirkevných organizácií. Je tolerantný voči náboženstvám iných ľudí.	2	OSR MUV
	Sociálne zmeny v spoločnosti	Vie - vysvetliť nutnosť sociálnych -zmien. -pozná hlavné príčiny sociálnych zmien v spoločnosti	1	MDV
	Multikulturalizmus v SR	Vie -uviesť príklady rozmanitosti kultúr v SR -význam zachovávanania kultúrneho dedičstva, -pamiatky UNESCO,projekt	2	
	Vojnové konflikty	Vie -vysvetliť príčiny rôznych konfliktov v spoločnosti a vo svete	2	
	Extrémizmus Nacizmus	Vie -rozpoznať prejavy šikanovania, extrémizmu, vandalizmu a pozná ich príčiny, znaky a symboly -tolerancia /film/	3	
	Dobrovoľníctvo Projekt	Vie -uviesť konkrétne príklady dobrovoľnej činnosti vo svojom okolí a v spoločnosti -navrhnuť konkrétne formy pomoci pre	2	

		zdravotne postihnutých, starých a ľudí v núdzi v okolí/ vyhodnotenie projektu/		
	Charitatívna činnosť	Vie -pochopiť pojem a význam slova charita -uvieť konkrétne príklady charitatívnej činnosti v našej krajine a v EÚ	2	

OBČIANSKA NÁUKA 8. ročník				
Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
ŠTÁT A PRÁVO	Ústava Slovenskej republiky	Vedieť: analyzovať články Ústavy SR, týkajúce sa znakov štátu a štátnej moci, zhodnotiť význam Ústavy SR pre občana,	2	OSR
	Štát, jeho znaky a funkcie	vysvetliť na príkladoch vybraných štátov funkcie štátu,	2	
	Forma vlády	porovnať na príkladoch vybraných štátov rôzne formy vlády,	3	
	Deľba štátnej moci	zdôvodniť potrebu deľby štátnej moci,	3	VMR
	Demokracia	vystihnúť rozdiely medzi priamou a nepriamou demokraciou,	2	MUV
	Voľby	rozlíšiť parlamentné, prezidentské a komunálne voľby,	2	
	Právo		1	
	Právne normy	vytvoriť hierarchiu právnych predpisov,	2	
	Právna spôsobilosť			
	Občianske právo, spôsobilosť na právne úkony	maloletý, mladistvý, plnopoletý občan	3	
Trestné právo, trestná zodpovednosť	rozpoznať na príkladoch znaky protiprávneho konania.	3		

	Prezumpcia nevinny	rozpoznať na príkladoch znaky protiprávneho konania.	1	
ĽUDSKÉ PRÁVA A SLOBODY	Ľudské práva a slobody	orientovať sa v texte II. Hlavy Ústavy SR a Dohovoru o právach dieťaťa	2	OSR
	Predsudky	rozpoznať v konkrétnych situáciách prejavy diskriminácie,	1	
	Diskriminácia	identifikovať rodové stereotypy v okolí a médiách,	2	MDV
	Práva dieťaťa	prezentovať výsledky samostatne nájdených príkladov najčastejšieho porušovania práv dieťaťa v rodine, škole, na Slovensku, vo svete.	2	MUV
	Dohovor o právach dieťaťa	Projekt o právach dieťaťa	2	ENV

OBČIANSKA NÁUKA 9. ročník				
Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počty hodín	Prierezové témy
VOLBA POVOLANIA	Vzdelanie ako hodnota	Zdôvodniť opodstatnenosť vzdelania a vzdelávania ako hodnoty.	2	OSR
	Voľba povolania	Orientovať sa pri výbere povolania v rôznych zdrojoch informácií.	1	MDV
	Spôsobilosť na povolanie	Vytvoriť schému školského systému SR.	3	
	Profesijná orientácia	Prezentovať plán budovania svojej kariéry. Vysvetliť jednotlivé kroky pri budovaní kariéry.	3	
EKONOMICKÝ ŽIVOT V SPOLOČNOSTI	Ekonómia a ekonomika	Rozlíšiť pojmy ekonómia a ekonomika.	1	OSR
	Základné ekonomické otázky	Konkretizovať na príkladoch spôsoby riešenia troch základných ekonomických otázok.	1	
	Typy ekonomík	Uviesť základné rozdiely medzi trhovou, príkazovou a zmiešanou ekonomikou.	2	FIG
	Trh Trhový mechanizmus	Vysvetliť pojmy trh a trhový mechanizmus. Demonštrovať vzťahy medzi kupujúcimi a predávajúcimi na trhu. Vedieť určiť faktory, ktoré ovplyvňujú zmeny dopytu a ponuky. Vie uviesť praktické príklady dôsledkov zmien v ponuke a dopyte.	4	MDV
	Základné formy podnikania	Vysvetliť pojmy podnik a podnikanie. Charakterizovať základné podmienky úspešného podnikania. Na konkrétnom príklade zo života opísať úspešného alebo neúspešného podnikateľa z obce alebo regiónu.	3	

	Spotreba Spotrebiteľ Ochrana spotrebiteľa	Vedieť definovať pojmy spotreba, spotrebiteľ, ochrana spotrebiteľa. Uviesť rozdiely medzi súkromnou a verejnou spotrebou. Vymenovať právne predpisy na ochranu spotrebiteľa. Simulovať postup pri reklamácií tovarov alebo služieb.	5	OZO
FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ	Rozpočet	Oboznámenie sa s príčinami vzniku peňazí a majetkovej nerovnosti. Zostaviť modelový osobný a rodinný rozpočet. Oboznámiť žiaka so štátnym rozpočtom. Ilustrovať na príklade vybraný problém z oblasti finančnej gramotnosti.	3	FIG
	Finančné inštitúcie	Zdôvodniť opodstatnenosť finančných inštitúcií v trhovej ekonomike. Porovnať z hľadiska služieb jednotlivé finančné inštitúcie. Vedieť definovať pojmy banka, poisťovňa, poistenie. Orientovať sa v produktoch finančných inštitúcií. Zhodnotiť mieru rizika pri využití služieb bankových a nebankových inštitúcií.	5	OZO MDV